

MINISTER-CZŁONEK RADY MINISTRÓW
SZEF KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

Tomasz Arabski

DKN-5831-1(91)/12/13

Warszawa, dnia 20 lutego 2013 r.

Pan
Michał Boni

Minister Administracji i Cyfryzacji

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹ (dalej: *ustawa o kontroli*), na zlecenie Prezesa Rady Ministrów, w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji (dalej: Ministerstwo lub MAC) została przeprowadzona² kontrola koordynowana w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej. Kontrolą objęto okres od dnia 26 listopada 2011 r. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych.

Zgodnie z art. 47 w zw. z art. 46 ust. 1 i 3 *ustawy o kontroli*, po rozpatrzeniu zastrzeżeń do *Projektu wystąpienia pokontrolnego*, przekazuję Panu Ministrowi *Wystąpienie pokontrolne*.

Działalność Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji³ w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej należy ocenić pozytywnie z zastrzeżeniami.

Dyrektor Generalny Ministerstwa⁴ zapewnił prawidłowe stosowanie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. *o służbie cywilnej*⁵ (dalej: *ustawa o służbie cywilnej*), w szczególności odnoszących się do osób niepełnosprawnych, oraz przestrzeganie zasady otwartości i konkurencyjności w naborach do korpusu służby cywilnej. Najistotniejsze nieprawidłowości dotyczyły niezapewnienia zgodności wymagań zawartych w ogłoszeniach z wymogami opisów stanowisk pracy oraz selekcji kandydatów spełniających wymagania formalne. [pkt 1 *Wystąpienia pokontrolnego*].

Od dnia wejścia w życie zmian w *ustawie o służbie cywilnej* zatrudnienie osób niepełnosprawnych wzrosło z 1 do 5 osób, jednakże Ministerstwo nie osiągnęło wskaźnika 6% zatrudnienia osób niepełnosprawnych [pkt 2 i 3].

Prawa pracowników niepełnosprawnych były przestrzegane [pkt 5].

¹ Dz. U. Nr 185, poz. 1092.

² Kontrolę przeprowadzili w okresie od 5 września do 25 października 2012 r. pracownicy Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji: pan Marcin Kaczorek, główny specjalista oraz pan Grzegorz Romanowski, specjalista. Czynności kontrolne przeprowadzono w siedzibach Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji przy ul. Batorego 5 i ul. Królewskiej 27.

³ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji zostało utworzone w dniu 18 listopada 2011 r.

⁴ W okresie objętym kontrolą Dyrektorem Generalnym MAC była pani Edyta Szostak.

⁵ Dz. U. Nr 227, poz. 1505 ze zm.

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI
KANCELARIA GŁÓWNA

2013 02 21

Wojnyło dn

RUP 9 233/2013

zai./kart. ... + Stawowski ...

Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON) prawidłowo naliczono i terminowo regulowano [pkt 6].

Obecna siedziba Ministerstwa nie była dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych [pkt 4].

1. Negatywnie należy ocenić przeprowadzanie naborów na wolne stanowiska w służbie cywilnej.

W okresie objętym kontrolą zostały ogłoszone 92 nabory, w tym 81 na stanowiska niebędące wyższymi stanowiskami w służbie cywilnej⁶ i 11 na wyższe stanowiska w służbie cywilnej⁷.

Kontrolą objęto 37 naborów, w tym 34 nabory na stanowiska niebędące wyższymi stanowiskami oraz 3 na stanowiska wyższe. 13 z 37 badanych naborów posiadało pełną dokumentację, zaś w 23 naborach oferty kandydatów zostały zniszczone⁸.

Osoby niepełnosprawne złożyły 29 ofert w 18 naborach na stanowiska niebędące wyższymi⁹.

W wyniku naborów zostały zatrudnione 3 osoby niepełnosprawne. Skorzystały one z prawa pierwszeństwa w zatrudnieniu, określonego w art. 29a ust. 2 w zw. z art. 28 ust. 2b *ustawy o służbie cywilnej*.

Najistotniejsze nieprawidłowości w naborach do korpusu służby cywilnej dotyczyły naruszenia zasady konkurencyjności, określonej w art. 6 *ustawy o służbie cywilnej*, poprzez:

- dopuszczenie do udziału w naborach osób niespełniających wymagań formalnych, a w konsekwencji zatrudnienie jednej osoby, co do której spełnienie wymagania określonego w art. 4 pkt 3 *ustawy o służbie cywilnej* nie zostało zweryfikowane (5 naborów),
- dokonywanie w naborach z udziałem osób niepełnosprawnych selekcji kandydatów spełniających wymagania formalne na podstawie kryteriów niezawartych w ogłoszeniu lub ponownej oceny wymagań niezbędnych, uniemożliwiającej pozostałym osobom zaprezentowanie swojej kandydatury w dalszym procesie rekrutacji (4 nabory),
- niezapewnienie zgodności wymagań zawartych w ogłoszeniu o naborze z wymogami opisów stanowisk pracy, co stanowi naruszenie art. 28 ust. 2 pkt 3 *ustawy o służbie cywilnej* i negatywnie wpływa na przejrzystość naborów (7 naborów).

1.1 Do dalszego udziału w naborach dopuszczono kandydatów, którzy nie spełniali wymagań formalnych, co skutkowało zatrudnieniem jednej osoby, która w ofercie złożyła nieprawidłowe oświadczenie o tym, że nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe¹⁰, co stanowi naruszenie art. 4 pkt 3 *ustawy o służbie cywilnej*.

⁶ 68 naborów zakończyło się wyłonieniem kandydata (w tym 2 osoby zrezygnowały z zatrudnienia), w 7 naborach nie wyłoniono kandydata, zaś 6 naborów znajdowało się w toku.

⁷ 5 naborów zakończyło się wyłonieniem kandydata, 1 nabór anulowano ze względu na zmiany w strukturze organizacyjnej MAC, w 2 naborach nie wyłoniono kandydata, zaś 3 pozostawały w toku.

⁸ Zniszczenia ofert dokonano w dniach 17 i 21 sierpnia 2012 r., co zostało udokumentowane protokołami zniszczenia ofert. W przypadku zniszczenia ofert pozostawiano arkusze weryfikacji formalnej. Zespołowi kontrolnemu przedstawiono arkusze dotyczące 21 naborów, z 2 naborów arkuszy nie przedstawiono (nr 141373 i nr 141843). W kontrolowanym okresie proces niszczenia dokumentacji konkursowej nie był objęty regulacjami wewnętrznymi, jednakże podjęto działania w tym zakresie i prowadzono obowiązek niszczenia ofert po 3 miesiącach od dnia zakończenia naboru.

⁹ Z wykazu przedstawionego przez MAC w załączniku nr 2 przy piśmie z dnia 7 września 2012 r. wynika, że 27 osób niepełnosprawnych złożyło oferty w 17 naborach. Jednak w wyniku analizy złożonych ofert, w naborach nr 143857 oraz nr 144040 zespół kontrolny wskazał 2 oferty niezawarte w wykazie.

¹⁰ Nabór nr 142544.

W 5 (13%) naborach oceniono jako prawidłowe pod względem formalnym oferty, w których 4 osoby złożyły błędne oświadczenie o nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, zaś 1 osoba złożyła zgodę na przetwarzanie danych osobowych wskazując inny numer naboru. W oświadczeniach kandydaci informowali o niekaraniu zamiast o nieskazaniu. Jak wyjaśniono¹¹, wynikało to z przeoczenia osoby dokonującej weryfikacji formalnej.

Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego (dalej: BDG) wyjaśnił¹², że zauważono problem składania przez aplikujących oświadczeń w niepełnej lub niewłaściwej formie i w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych w dniu 19 lipca 2012 r. wprowadzono wzory wymaganych standardowo oświadczeń. Dodatkowo w Ministerstwie stosowana jest praktyka podpisywania przez wszystkie osoby rozpoczynające pracę oświadczeń wskazanych w art. 4 pkt 3 *ustawy o służbie cywilnej*.

1.2 Nie wszyscy kandydaci spełniający wymagania formalne zostali dopuszczeni do dalszego etapu w naborach na stanowiska niebędące wyższymi. W 4 naborach z udziałem osób niepełnosprawnych (11%) do rozmowy kwalifikacyjnej lub testu sprawdzającego wiedzę, na podstawie dodatkowej selekcji, dopuszczono oferty wybranych kandydatów, uniemożliwiając pozostałym dalszy udział w naborze. W przypadku omawianych naborów zasady selekcji kandydatów nie były określone w procedurach wewnętrznych¹³.

Kolejny etap naboru – dodatkowa selekcja ofert, następująca po ocenie formalnej ofert, polegała na weryfikacji merytorycznej i jakościowej ofert. Wyjaśniono, że metoda analizy jakościowej wykorzystywana jest szczególnie w naborach, do których swoje aplikacje zgłosiła duża liczba kandydatów oraz ze względu na liczbę ofert spełniających wymagania formalne. Wskazano, że praktyki takie są zgodne ze standardami Szefa Służby Cywilnej¹⁴. Określając maksymalną liczbę punktów za deklarowane warunki dodatkowe, komisje rekrutacyjne stosowały wagi dotyczące poszczególnych wymagań na dane stanowisko odnosząc się do opisu stanowiska, biorąc pod uwagę przydatność tych kryteriów do wykonywania w sposób prawidłowy pracy na danym stanowisku¹⁵.

Dokumentacja z naborów uniemożliwia ustalenie, kiedy określono kryteria selekcji ofert i na jakiej podstawie członkowie komisji dokonywali wyboru kryteriów. Proces decyzyjny w tym zakresie nie został udokumentowany w 1z 4 naborów¹⁶, a w pozostałych – dostępne były jedynie ostateczne wyniki selekcji, w formie tabel z punktami za spełnianie wymagań dodatkowych.

Wybór kandydatów w 1 z 3 naborów z udziałem osób niepełnosprawnych, w których udokumentowano selekcję aplikacji, nastąpił m.in. na podstawie kryteriów niezawartych w ogłoszeniu, co stanowi naruszenie zasady konkurencyjności, określonej w art. 6 *ustawy o służbie cywilnej*.

W naborze na stanowisko głównego specjalisty w Wydziale Zarządzania Zasobami Ludzkimi w BDG kryterium niewskazanym w ogłoszeniu, a brany pod uwagę na etapie selekcji kandydatów, była organizacja dokumentów.

¹¹ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z 19 i 21 listopada 2012 r.

¹² Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 23 listopada 2012 r.

¹³ Wszystkie 4 nabory były przeprowadzone w okresie, w którym proces naborów nie był uregulowany w procedurach wewnętrznych. Procedury wprowadzono Zarządzeniem nr 37 Dyrektora Generalnego z 24 lipca 2012 r.

¹⁴ Patrz Zarządzenie Nr 3 Szefa Służby Cywilnej z 30 maja 2012 r. w sprawie standardów zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej – załącznik – część III, ust. 1 pkt 7.

¹⁵ Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 23 listopada 2012 r. oraz protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z 19 listopada 2012 r. Zastępcy Dyrektora BDG MAC oraz pana Zbigniewa Wlizio, Naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobami Ludzkimi BDG MAC.

¹⁶ Dotyczy naboru nr 140755.

Natomiast w 1 z 3 naborów podstawą wyboru kandydatów była ponowna ocena niezbędnych wymagań formalnych w zakresie doświadczenia zawodowego.

Ponownie oceniano doświadczenie w księgowości i doświadczenie w planowaniu budżetowym w naborze na stanowisko specjalisty do spraw planowania i realizacji budżetu w Wydziale Finansowym Departamentu Budżetu i Finansów (143857).

Ponadto zastrzeżenia co do prawidłowości selekcji kandydatów spełniających wymagania formalne budzi przyjęty sposób weryfikacji ofert. Wyboru dokonywano oceniając na przykład doświadczenie zawodowe, wykształcenie, wiedzę, kompetencje, których posiadanie zadeklarowali kandydaci, adekwatność i spójność załączonych dokumentów aplikacyjnych z wymaganiami stawianymi w ogłoszeniu. Wątpliwym jest, aby na podstawie przedstawionych przez kandydatów dokumentów możliwa była prawidłowa ocena spełniania takich wymogów jak wiedza kandydata czy kompetencje.

Przykładowo: oceniano na etapie selekcji spełnianie takich wymagań jak: komunikatywność, zdolności analityczne, znajomość przepisów (zagadnień ze sprawozdawczości i finansów publicznych).

Nie kwestionując celowości stosowania metody selekcji w naborach należy zauważyć, że powinna ona odbywać się w oparciu o kryteria zakomunikowane kandydatom (zawarte w ogłoszeniu) oraz według ustalonych zasad tak, aby zapobiec ryzyku naruszenia zasady przejrzystości naborów i uznaniowości działania komisji.

1.3 W 7 naborach (19% badanych) zawarte w ogłoszeniach wymagania związane ze stanowiskiem pracy nie były zgodne z wymaganiami zawartymi w opisach stanowisk pracy, na które odbywał się nabór. Stanowi to naruszenie art. 28 ust. 2 pkt 3 *ustawy o służbie cywilnej*. Stwierdzono przypadki pominięcia w ogłoszeniu wymagań niezbędnych (2 nabory) i dodatkowych (11 wymagań w 5 naborach), jak również zamieszczenia w ogłoszeniu wymagania nieuwzględnionego w opisie stanowiska pracy.

Przykładowo: w ogłoszeniu nr 140064 na stanowisko specjalisty ds. koordynacji współpracy wewnętrznej nie podano niezbędnego wymagania w zakresie umiejętności śledzenia trendów i dobrych praktyk w innych krajach w obszarze społeczno-gospodarczym oraz wymagań dodatkowych: znajomości funkcjonowania administracji publicznej i znajomości dodatkowych języków obcych.

Na stanowisko specjalisty do spraw informatyki w ogłoszeniu nr 142884 podano wymóg znajomości środowiska Linux, który nie został określony w opisie tego stanowiska pracy.

Wyjaśniono¹⁷, że do wystąpienia powyższego mogły przyczynić się niewystarczająca obsada kadrowa oraz trudne warunki techniczno-organizacyjne. Ponadto podano, że w myśl art. 28 ust. 2 *ustawy o służbie cywilnej* ogłoszenie o naborze powinno zawierać w szczególności wymagania związane ze stanowiskiem pracy zgodnie z opisem danego stanowiska. Użyte przez ustawodawcę sformułowanie „zgodnie” należy rozumieć jako „niesprzecznie” nie zaś „tożsame”. Należy jednak zauważyć, że ogłoszenia nie były badane pod względem tożsamości ich treści z opisem stanowiska. W badanych naborach wystąpiły przypadki pominięcia w ogłoszeniach wymagań niezbędnych i znacznej liczby wymogów dodatkowych wskazanych w opisach stanowisk pracy oraz umieszczenia wymagania nieokreślonego na danym stanowisku pracy. Wskazuje to zarówno na sprzeczność z opisem stanowiska, jak i na niezgodność wymagań w ogłoszeniach z opisami stanowisk pracy.

¹⁷ Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 20 i 23 listopada 2012 r.

1.4 W 2 naborach na wyższe stanowiska w służbie cywilnej zespół wezwał kandydatów do uzupełniania dokumentów.

W naborze na stanowisko dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów¹⁸ 4 z 11 (36%) kandydatów wezwano do uzupełnienia dokumentacji poświadczającej wymagany staż pracy, a jednego kandydata do nadesłania prawidłowego oświadczenia o nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Obowiązujące w Ministerstwie procedury nie określały przesłanek uprawniających członków komisji do wzywania kandydatów do uzupełniania dokumentów. Uregulowanie tego aspektu naboru w przepisach wewnętrznych przyczyniłoby się do większej przejrzystości naborów.

1.5 Wszystkie ogłoszenia o prowadzonych naborach i informacje o ich wynikach zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (BIP KPRM) i BIP MAC, zgodnie z art. 28 ust. 1, art. 31 ust. 1, art. 55 ust. 1 i art. 58 ust. 2 *ustawy o służbie cywilnej*. Obowiązek zamieszczania ogłoszeń w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie MAC był – zgodnie z wyjaśnieniami¹⁹ – realizowany, jednakże nie przedstawiono dowodów umożliwiających potwierdzenie tych faktów.

Wszystkie badane ogłoszenia o naborze zawierały informacje określone w art. 28 ust. 2 i art. 55 ust. 2 *ustawy o służbie cywilnej*, w szczególności informację o warunkach pracy na danym stanowisku pracy oraz informację o tym, czy w miesiącu poprzedzającym datę upublicznienia ogłoszenia wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w urzędzie wynosił co najmniej 6%²⁰. We wszystkich badanych ogłoszeniach informowano kandydatów, że jeśli zamierzają skorzystać z prawa pierwszeństwa w zatrudnieniu mogą dołączyć do oferty kopię dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność.

Zamieszczone w ogłoszeniach o naborze informacje o warunkach pracy były kompletne i oddawały rzeczywisty charakter stanowiska pracy i warunków panujących w Ministerstwie, zaś ogłoszenia o naborze były akceptowane przez Dyrektora Generalnego MAC. Treść wprowadzanego do BIP ogłoszenia była każdorazowo weryfikowana przez pracownika Wydziału Zarządzania Zasobami Ludzkimi²¹. Wymagania niezbędne i dodatkowe zostały ujęte w sposób racjonalny i nie prowadziły do ograniczenia dostępu niepełnosprawnym kandydatom.

Odrzucenie ofert osób niepełnosprawnych nie nosiło cech dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność lub brak możliwości zapewnienia właściwych warunków pracy.

Pośród 29 ofert złożonych przez osoby niepełnosprawne, 9 ofert nie spełniało wymogów formalnych, 4 zostały odrzucone po weryfikacji merytorycznej i jakościowej aplikacji. 8 osób nie zaliczyło testu wiedzy i umiejętności.

W 1 naborze w toku oferta osoby niepełnosprawnej spełniała warunki formalne, natomiast jeden nabór, w którym 4 osoby niepełnosprawne złożyły swoje oferty, został anulowany.

W 3 naborach 3 osoby niepełnosprawne znalazły się w gronie najlepszych kandydatów i skorzystały z prawa pierwszeństwa w zatrudnieniu na podstawie art. 29a ust. 2 w zw. z art. 28 ust. 2b *ustawy o służbie cywilnej*.

¹⁸ Nabór nr 1383.

¹⁹ Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 15 listopada 2012 r.

²⁰ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm.).

²¹ Wyjaśnienia Pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 23 listopada 2012 r.

We wszystkich skontrolowanych 37 ogłoszeniach o naborach nie umieszczano informacji zachęcającej osoby niepełnosprawne do składania ofert. Jak wyjaśniono²², czyniono tak z powodu warunków lokalowych²³, ponieważ Ministerstwo nie miało pewności co do możliwości zagwarantowania dostosowania w wystarczającym stopniu miejsc pracy do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych. Wskazano też, że stosowanie dodatkowej formuły nie wynika z przepisów prawa. Istotnie, stosowanie tej formuły nie jest wymogiem *ustawy o służbie cywilnej* – jest dobrą praktyką zalecaną przez Szefa Służby Cywilnej. Jednakże należy zauważyć, że zachęta do składania ofert jest skierowana do wszystkich osób niepełnosprawnych i nie można odnosić jej jedynie do osób z niepełnosprawnością ruchową.

Wszystkie dopuszczone oferty wpłynęły w terminach wskazanych w ogłoszeniach o naborach. Wobec wyłonionych kandydatów, we wszystkich analizowanych naborach, na etapie rozmowy kwalifikacyjnej, dokonywano punktowej oceny stopnia spełnienia wszystkich wymagań dodatkowych²⁴. Decyzje o niedopuszczeniu kandydatów do dalszych etapów naboru z powodu niespełniania warunków formalnych były prawidłowo dokumentowane w postaci karty kontroli zgodności formalnej oferty z ogłoszeniem.

W 31 naborach objętych kontrolą sporządzono protokoły²⁵, jednakże 3 protokoły były niezgodne z art. 30 ust. 2 pkt 1 i art. 58 ust. 1 pkt 1 *ustawy o służbie cywilnej*. Naruszenia przepisów ustawy miały charakter formalny i wynikały z przeoczenia członków zespołów i komisji²⁶.

W protokołach z naborów na stanowisko dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów i dyrektora Departamentu Współpracy Jednostkami Samorządu Terytorialnego (1438 i 1535) nie wskazano adresu urzędu i pełnej nazwy urzędu, używając jedynie skrótu MAiC.

Natomiast w protokole z naboru na stanowisko specjalisty do spraw obsługi merytorycznej i udziału w posiedzeniach i pracach polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu nie podano adresu zamieszkania wyłonionego kandydata (142345).

Informacje o wynikach naborów zostały sporządzone prawidłowo we wszystkich naborach i zawierały elementy określone w art. 31 *ustawy o służbie cywilnej*.

Minister Administracji i Cyfryzacji poinformował²⁷ o następujących działaniach podjętych po zakończeniu czynności kontrolnych w celu zapewnienia przejrzystości naborów:

- nowelizacja Zarządzenia nr 37 z dnia 24 lipca 2012 r. Dyrektora Generalnego w sprawie przeprowadzania naboru do korpusu służby cywilnej na stanowiska niebędące wyższymi,
- zmiana dokumentu „Dobra praktyka w sprawie prowadzenia naborów na wyższe stanowiska w służbie cywilnej”,
- wprowadzenie szczegółowej instrukcji dla koordynatorów przeprowadzających nabory na stanowiska w służbie cywilnej.

²² Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 20 i 23 listopada 2012 r.

²³ Poszczególne komórki organizacyjne Ministerstwa mieściły się w 5 różnych lokalizacjach i współdzieliły zasoby lokalowe i techniczne z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

²⁴ W jednym naborze nie uwzględniono jednego wymagania dodatkowego, co było przeoczeniem. Nie miało to jednak wpływu na wynik naboru.

²⁵ Z 3 naborów nie sporządzono protokołów, ponieważ 2 pozostawały w toku, a 1 anulowano.

²⁶ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 19 listopada 2012 r.

²⁷ Pismo z 6 lutego 2013 r. (znak: MAC-BDG-077-152/13.).

2. W okresie objętym kontrolą nastąpił wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych z 1 do 5 osób, jednakże Ministerstwo nie osiągnęło wskaźnika 6% zatrudnienia osób niepełnosprawnych, określonego w przepisach *ustawy o rehabilitacji*. W okresie objętym kontrolą wynosił on pomiędzy 0,27% a 1,23%.

Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych zatrudnionych w Ministerstwie zwiększyła się o 80%. Na dzień 26 listopada 2011 r. zatrudniona była 1 osoba niepełnosprawna, zaś w dniu rozpoczęcia kontroli stan ten wynosił 5 osób (3 osoby zatrudnione w ramach naboru w służbie cywilnej oraz 2 na odrębnych zasadach).

Wszystkie nabory na wolne stanowiska w służbie cywilnej Ministerstwa były prowadzone już po wejściu w życie znowelizowanej *ustawy o służbie cywilnej*. Analiza zainteresowania osób niepełnosprawnych zatrudnieniem w Ministerstwie jest prowadzona na bieżąco, dzięki zbieraniu danych na temat liczby ofert składanych przez te osoby w odpowiedzi na ogłoszenia o naborze oraz monitorowaniu liczby osób, które skorzystały z przysługującego im prawa pierwszeństwa w zatrudnieniu. Oferty złożone przez osoby niepełnosprawne stanowią nieco ponad 1%²⁸.

Procedury wewnętrzne dotyczące naborów²⁹ uwzględniały nowe rozwiązania prawne wynikające ze zmiany przepisów *ustawy o służbie cywilnej*, jednakże do dnia 24 lipca 2012 r. proces rekrutacji na stanowiska niebędące wyższymi w służbie cywilnej nie był uregulowany.

3. Ministerstwo podejmowało działania mające na celu zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Podjęto działania³⁰ zmierzające do nawiązania stałej współpracy z podmiotami statutowo zajmującymi się aktywizacją osób niepełnosprawnych, tj. z Biurem Karier ds. Osób Niepełnosprawnych oraz z Działem Obsługi Osób Niepełnosprawnych Urzędu Pracy Miasta Stołecznego Warszawy. Jednakże ze względu na fakt, że współpraca ta została nawiązana od początku października 2012 r. nie jest możliwe oszacowanie jej efektów.

Ministerstwo nie organizowało, dedykowanych wyłącznie osobom niepełnosprawnym, staży ani praktyk. Według wyjaśnień³¹, staże i praktyki były organizowane na zasadach ogólnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, jednak żadna osoba niepełnosprawna nie zgłosiła się na staż bądź praktykę. Wyjaśniono³² także, że ze względu na zmianę lokalizacji i trwający proces adaptacyjny pracowników Ministerstwa przeniesionych z pięciu różnych lokalizacji do celowej siedziby urzędu przy ul. Królewskiej 27, przeprowadzenie zapotrzebowania na zorganizowanie staży, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, dopiero zostanie podjęte.

4. Siedziba Ministerstwa przy ul. Królewskiej 27 nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych³³, tj. nie spełnia warunków technicznych określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*³⁴.

²⁸ Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 20 listopada 2012 r.

²⁹ „Dobra praktyka w sprawie zasad naboru kandydatów na wyższe stanowiska w służbie cywilnej w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji” zaakceptowana przez Dyrektora Generalnego MAC w 27 grudnia 2011 r. oraz zarządzenie Nr 37 Dyrektora Generalnego MAC z 24 lipca 2012 r. w sprawie przeprowadzania naboru do korpusu służby cywilnej na stanowiska niebędące wyższymi stanowiskami w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji.

³⁰ Wyjaśnienia Pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 23 października 2012 r.

³¹ Wyjaśnienia Pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 1 października 2012 r.

³² Wyjaśnienia Pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 20 listopada 2012 r.

³³ W dniu 5 października 2012 r. dokonano, przy udziale biegłego, oględzin siedziby MAC przy ul. Królewskiej 27.

³⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

Budynek ten został oddany w trwały zarząd MAC w dniu 8 marca 2012 r., a Ministerstwo nie zdołało podjąć działań dostosowujących miejsca pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Po zakończeniu przeniesienia do siedziby Ministerstwa wszystkich pracowników są planowane takie działania.

Przed siedzibą MAC nie było wyznaczonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, a schody wejściowe nie umożliwiały wjazdu osobie niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim. W 4-kondygnacyjnym budynku nie było wind. Schody nie były oznakowane ostrzegawczo dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. W budynku nie funkcjonowała toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Zgodnie z wyjaśnieniami³⁵ w Ministerstwie nie występują inne, poza związanymi z siedzibą Urzędu, bariery funkcjonalne.

Tablica z ogłoszeniami, a także biuro podawcze³⁶ do 25 września 2012 r. znajdowały się w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych. W obecnej siedzibie Ministerstwa nie ma tablicy z ogłoszeniami, zaś biuro podawcze nie jest zlokalizowane w miejscu dostępnym dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

Osobom okresowo lub trwale doświadczającym trudności w komunikowaniu się zapewniono możliwość korzystania z usług certyfikowanego tłumacza języka migowego.

5. W Ministerstwie były przestrzegane prawa osób niepełnosprawnych, w szczególności prawa do skróconego wymiaru czasu pracy, dodatkowej przerwy oraz godzin nadliczbowych. Ustalenia kontroli w tym zakresie zostały potwierdzone przez pracowników MAC. Jednostkowe sygnały o wykonywaniu pracy poza ustalonym limitem godzin dotyczyły okresu przeprowadzki do nowej siedziby MAC.

Żadna osoba niepełnosprawna zatrudniona w Ministerstwie nie zetknęła się z przejawami dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, jak również nie stwierdziła istnienia w miejscu zatrudnienia problemów związanych z niepełnosprawnością.

Nie odnotowano skarg lub innych zgłoszeń dotyczących dyskryminacji lub naruszania praw niepełnosprawnych pracowników MAC.

W Regulaminie pracy Ministerstwa nie zostały określone prawa osób niepełnosprawnych, jednakże zatrudniani niepełnosprawni pracownicy³⁷ byli pisemnie informowani o przysługujących im uprawnieniach w dniu zatrudnienia. W MAC nie odnotowano skarg w sprawie naruszenia praw niepełnosprawnych pracowników.

Nie wystąpiły przesłanki uprawniające do udzielenia osobom niepełnosprawnym urlopu dodatkowego oraz zwolnienia od pracy, o którym mowa w art. 19 i 20 *ustawy o rehabilitacji*³⁸.

6. Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dokonywane były w prawidłowych wysokościach oraz w terminie określonym w art. 49 ust. 2 *ustawy o rehabilitacji*, tj. do dnia 20 każdego miesiąca.

Liczba pracowników odpowiadająca różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika 6% zatrudnienia osób niepełnosprawnych a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych ustalona została prawidłowo, tj. zgodnie z art. 2a i art. 21 ust. 5 *ustawy o rehabilitacji*.

³⁵ Wyjaśnienia pani Małgorzaty Paszkiewicz, Zastępcy Dyrektora BDG MAC z 1 października 2012 r.

³⁶ Biuro przepustek MAC/MSW/ABW ul. Rakowiecka 2A.

³⁷ W MAC jest zatrudnionych 5 osób niepełnosprawnych, w tym 3 w wyniku naborów na wolne miejsca w służbie cywilnej. W ministerstwie przeprowadzono badania ankietowe, w których uczestniczyło 5 pracowników.

³⁸ Dwoch pracowników skorzystało w 2012 r. z tego prawa u poprzedniego pracodawcy, jeden nie przepracował roku po dniu zaliczenia go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zaś dwóch posiada lekki stopień niepełnosprawności.

Kwoty wpłaty zostały wyliczone prawidłowo, tj. zgodnie z art. 21 ust. 4 *ustawy o rehabilitacji*. Odprowadzone na PFRON kwoty stanowiły iloczyn 40,65 przeciętnego wynagrodzenia określonego w art. 2 pkt 4 ustawy i liczby pracowników stanowiącej różnicę między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych³⁹.

Ministerstwo nie korzystało z obniżenia wpłat na PFRON określonego w art. 22 *ustawy o rehabilitacji*. Nie dokonywano również analiz rynku w zakresie pracodawców spełniających wymagania określone w art. 22 ww. ustawy, w celu pozyskania odpowiednich ofert. Jak wyjaśniono⁴⁰ *Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji*⁴¹ nie nakłada obowiązku dokonywania analizy rynku w zakresie pracodawców spełniających wymagania określone w art. 22 *ustawy o rehabilitacji*.

7. W Ministerstwie nie prowadzono audytu wewnętrznego lub zewnętrznego, a także kontroli związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Odnośnie do skarg dotyczących zatrudniania, do MAC wpłynęła jedna skarga osoby niepełnosprawnej dotycząca udziału w naborze⁴².

Skarga dotyczyła sytuacji, w której po ostatnim etapie naboru, tj. rozmowie kwalifikacyjnej, osoba skarżąca nie znalazła się w gronie wyłonionych przez komisję najlepszych kandydatów. W wyniku weryfikacji dokumentacji naboru ustalono, że podczas naboru nie został naruszony art. 29a ustawy o służbie cywilnej. Komisja w protokole naboru wskazała trzech kandydatów, którzy spełniali wymagania niezbędne w stopniu, który pozwoli na prawidłową i sprawną realizację zadań na danym stanowisku. Wśród tych kandydatów nie było osoby skarżącej. Decyzja komisji znajduje uzasadnienie w dokumentacji naboru.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny, uwagi i wnioski oraz działania już podjęte przez Ministerstwo w obszarze objętym kontrolą, na podstawie art. 46 ust. 3 *ustawy o kontroli*, zalecam Panu Ministrowi:

1. Przeprowadzenie oceny skuteczności wprowadzonych mechanizmów korygujących w obszarze naborów do korpusu służby cywilnej w celu zapewnienia, że wyeliminowano nieprawidłowości wskazane w pkt. 1 *Wystąpienia pokontrolnego*.
2. Dostosowanie siedziby Ministerstwa do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Zamieszczanie w ogłoszeniach o naborach informacji zachęcających osoby niepełnosprawne do składania ofert.
4. Kontynuację działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych i osiągnięcia wskaźnika 6% ogółu zatrudnionych.
5. Prowadzenie, przy realizacji zamówień publicznych, analiz rynku w zakresie pracodawców spełniających wymagania określone w art. 22 *ustawy o rehabilitacji*, celem obniżenia wpłat na PFRON.

³⁹ Ministerstwo nie posiada dokumentacji za 2011 rok, ponieważ obsługę finansowo-księgową w tym okresie prowadziło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

⁴⁰ Wyjaśnienia Pani Beaty Rudzkiej, Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów MAC z 24 października 2012 r.

⁴¹ Załącznik do zarządzenia nr 23/2012 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji z 6 kwietnia 2012 r.

⁴² Dotyczy naboru nr 142411 na stanowisko głównego specjalisty w Wydziale Zarządzania Zasobami Ludzkimi BDG MAC.

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 *ustawy o kontroli*, oczekuję od Pana Ministra, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, lub o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 *ustawy o kontroli* od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. K. W.', is written in the center of the page.